

Nr 61

Utlåtande i anledning av framställningar från dels justitieombudsmannen, dels militieombudsmannen angående vissa lönetillägg.

I skrivelser till bankoutskottet den 26 oktober 1965 har dels *justitieombudsmannen*, dels *militieombudsmannen* upptagit frågan om särskilda lönetillägg till vissa tjänstemän vid ombudsmännens expeditioner.

Justitieombudsmannen anför i sin framställning följande.

I skrivelse till bankoutskottet den 3 maj 1965 upptog jag bl. a. frågan om särskilt lönetillägg till kanslichefen och byråcheferna vid JO-expeditionen. Jag framhöll att det ur rekryteringssynpunkt uppenbarligen vore ett minimikrav att lönevillkoren för ämbetets jurister i varje fall icke vore sämre än vad som gällde för motsvarande tjänstemän i departementen, med vilka ämbetet närmast hade att konkurrera om arbetskraften. Med hänsyn härtill och till att cheftjänstemännen och viss annan personal i departementen avsåges skola fr. o. m. den 1 juli 1965, förutom lönen, uppbära särskilda lönetillägg med belopp som skulle fastställas av Kungl. Maj:t, anhöll jag i min skrivelse att utskottet ville föreslå riksdagen att med verkan fr. o. m. innevarande budgetår besluta om särskilt lönetillägg för kanslichefen och byråcheferna härstädes av samma storlek som komme att fastställas för expeditionschef och departementsråd i justitiedepartementet.

I avgivet yttrande anförde delegerade för riksdagens verk att delegerade ansåge sig — med hänsyn till oklarheten om huruvida och i vilken omfattning särskilda lönetillägg komme att utgå i departementen — för det dåvarande icke böra tillstyrka berörda framställning.

I utlåtande den 25 maj 1965 anförde utskottet i denna del, att utskottet i likhet med delegerade icke vore berett att för det dåvarande tillstyrka att särskilda lönetillägg skulle utgå i enlighet med min hemställan (utl. nr 50/1965).

Jag har ansett mig kunna utgå från att utskottets nämnda ställningstagande främst grundats på då rådande oklarhet rörande de lönetillägg, som av Kungl. Maj:t kunde komma att fastställas för departementens personal. Då oklarhet i berörda hänseende numera icke synes föreligga, har jag ansett mig oförhindrad och skyldig att på nytt upptaga ifrågavarande spörsmål.

Enligt vad jag inhämtat har Kungl. Maj:t fastställt storleken av de lönetillägg, varom här är fråga, till 3 600 kronor per år. Sådana tillägg utgå enligt uppgift till bl. a. samtliga expeditionschefer samt till departementsråd och kansliråd som förestå integrerade arbetsenheter. Inom justitiedepartementet synas samtliga departementsråd ha tillerkänts tillägget.

Av skäl som jag närmare angivit i min tidigare framställning är det en ofrånkomlig nödvändighet för JO-ämbetets verksamhet att lönevillkoren för tjänsteinnehavarna vid ämbetet — vilket tidigare också varit fallet —

hållas vid en nivå som i varje fall icke är lägre än för jämförbara tjänstemän i departementen. Tillkomsten av ovannämnda lönetillägg påkallar därför motsvarande åtgärder för ämbetets vidkommande. Jag vill alltså understryka att det här icke är fråga om att genomföra någon förbättring av lönevillkoren i förhållande till vad som gäller och gällt för motsvarande departementspersonal, även om en sådan förbättring — varom jag tidigare gjort framställning — i och för sig vore motiverad. Sistnämnda spörsmål torde få upptagas i samband med förestående omorganisation av ämbetet. Som jag framhållit i min skrivelse den 3 maj 1965 bör därför frågan om ämbetets framtida organisation icke inverka på det nu upptagna lönespörsmålet.

Förutom vad jag tidigare i olika — — — sammanhang anfört rörande lönevillkorens betydelse för en tillfredsställande rekrytering samt de svårigheter som förhållandena härutinnan medfört vid JO-ämbetet, vill jag om-tala att det icke varit möjligt att återbesätta en fr. o. m. den 1 juli 1965 ledigbliven byråchefstjänst — vars innehavare tillika skall vara chef för förvaltningsavdelningen vid ämbetet — med person med avsedda och nödvändiga kvalifikationer. Denna tjänst har därför tills vidare måst hållas vakant, vilket med hänsyn särskilt till det beträngda arbetsläget på denna avdelning uppenbarligen medför svåra olägenheter. Jag har vidare förlorat en utmärkt arbetskraft genom att den hovrättsassessor, som varit chef för domstolsavdelningen, redan efter tre år slutat sin byråchefstjänst och blivit departementsråd i justitiedepartementet. Vad nu sagts torde än ytterligare understryka nödvändigheten av att lönevillkoren härstädes icke tillåtas sjunka under den nivå som gäller för motsvarande departementspersonal.

Ett bibehållande av denna nivå kräver att samma lönetillägg som i departementen utgå dels till kanslichefen, dels till de två byråchefer som förestå domstols- respektive förvaltningsavdelningen vid JO-ämbetet.

Under åberopande av det anförda får jag anhålla att utskottet ville hos riksdagen hemställa om beslut, varigenom årligt lönetillägg å 3 600 kronor må kunna, med verkan fr. o. m. den 1 juli 1965, tillerkännas innehavarna av ovanberörda tjänster.

Militieombudsmannen lämnar en motsvarande redogörelse för den tidigare behandlingen av frågan om särskilda lönetillägg vad beträffar honom underställd personal och anför därefter:

Juristpersonalen vid militieombudsmansexpeditionen omfattar två byråchefer och en byrådirektör, varjämte sedan några år tillbaka en biträdande byråchef varit anställd härstädes mot arvode, för närvarande motsvarande lönen i löneklass B 3. Den ene ordinarie byråchefen fullgör de uppgifter som skolat ankomma på en kanslichef samt handlägger tillsammans med den biträdande byråchefen förvaltnings- och administrativa ärenden, medan den andre ordinarie byråchefen och byrådirektören, vilka båda är domstolsjurister, huvudsakligen sysslar med ärenden av judiciell art. De ordinarie byråcheferna har organisationsmässigt motsvarande ställning som de hos justitieombudsmannen såsom föreståndare för domstols- och förvaltningsavdelningarna fungerande byråcheferna och bör följaktligen vara i lönehänseende likställda med dessa. Att nämnda byråchefstjänster icke erhåller sämre löneställning än departementsrådstjänsterna i justitiedepartementet är synnerligen angeläget med hänsyn till nödvändigheten av att tjänsterna måste besättas med jurister av mycket hög kvalitet.

Under hänvisning till det anförda får jag anhålla om utskottets med-

verkan till att särskilt lönetillägg med 3 600 kronor för år från och med den 1 juli 1965 tillerkännes innehavarna av de två ordinarie byråchefstjänsterna vid militieombudsmansexpeditionen.

Över framställningarna har utskottet inhämtat yttranden från lönenämnden för riksdagens verk och delegerade för riksdagens verk.

Lönenämnden för riksdagens verk finner tillräckliga skäl icke föreligga för bifall till framställningarna. Som motivering för detta ställningstagande anför lönenämnden följande:

De i framställningarna åsyftade särskilda lönetilläggen till vissa befattningshavare i statsdepartementen utgår i princip endast till huvudmän för särskilda sakområden — integrerade enheter. Departementsråden i justitiedepartementet, med vilka vissa jämförelser göres i framställningarna, uppbär i denna egenskap av huvudmän särskilda tillägg. Då dessa lönetillägg tillkommit mot bakgrunden av de speciella arbetsförhållandena inom statsdepartementen, har lönenämnden icke funnit skäl tillstyrka, att sådana införas även för personal vid justitieombudsmans- och militieombudsmansexpeditionerna, särskilt som arbetsförhållandena för de skilda befattningshavarna på dessa expeditioner — enligt vad nämnden under hand erfarit — företer avsevärda variationer.

Ej heller har nämnden funnit att ett införande av särskilda lönetillägg av ifrågasatt omfattning skulle så påtagligt förändra de omhandlade rekryteringsförhållandena, att en sådan åtgärd vore påkallad.

Delegerade för riksdagens verk tillstyrker däremot bifall till framställningarna. Delegerade påpekar, att de i flera sammanhang såsom sin mening uttalat, att personalen hos JO och MO bör i lönehänseende vara jämställd med närmast motsvarande tjänstemän vid statsdepartementen. Inom delegerade har dock ledamoten herr *Wärnberg* låtit till protokollet anteckna, att han ansett att delegerade bort i sitt yttrande i stället för att »tillstyrka bifall till framställningarna» förklara att de »icke ville motsätta sig bifall till framställningarna».

Delegerade yttrar vidare:

Om riksdagen godkänner de framlagda förslagen skulle därav närmast följa, att delegerade borde inta bestämmelse om lönetilläggen i 35 § avlöningsreglementet för riksdagens verk med tillämpning från och med den 1 juli 1965. I nämnda paragraf har nämligen införts bestämmelser om eljest utgående tilläggsarvoden vid riksdagens verk. Med hänsyn till att avlöningsreglementet förutsättes komma att upphöra att gälla med utgången av innevarande år, synes emellertid en ändring nu icke påkallad, och tilläggsarvoden bör utgå utan en sådan åtgärd.

Utskottet. Förslag om särskilda lönetillägg för kanslichefen och byråcheferna vid justitieombudsmannens expedition och byråcheferna vid militieombudsmannens expedition har tidigare i år väckts av ombudsmännen i framställningar som behandlades vid riksdagens vårsession (BoU:s utl. nr 50, punkterna 13 och 15). Under hänvisning till den vid denna tidpunkt ännu

rådande oklarheten om huruvida och i vilken utsträckning särskilda lönetillägg skulle förekomma vid statsdepartementen, förklarade sig delegerade för riksdagens verk icke då kunna tillstyrka att dylika lönetillägg skulle utgå till ifrågavarande tjänstemän vid ombudsmännens expeditioner. Bankoutskottet avstyrkte bifall till ombudsmännens förslag med samma motivering som delegerade. Dess utlåtande godkändes av riksdagen.

När ombudsmännen nu ånyo framlagt förslag om ifrågavarande lönetillägg, har delegerade funnit sig kunna tillstyrka framställningarna. Delegerade har därvid hänvisat till sin tidigare flera gånger uttalade mening, att personalen hos justitie- och militieombudsmännen bör i lönehänseende vara jämställd med närmast motsvarande tjänstemän vid statsdepartementen. Förslagen om lönetillägg har däremot liksom tidigare avstyrkts av lönenämnden för riksdagens verk, som ansett lönetillägg i dessa fall icke vara motiverade av arbetsförhållandena och icke heller ha en så påtaglig inverkan på rekryteringsförhållandena att de fördenskull är påkallade.

Utskottet delar lönenämndens uppfattning och hemställer därför,

att justitieombudsmannens och militieombudsmannens förevarande framställningar icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 7 december 1965

På bankoutskottets vägnar:

C. G. REGNÉLL

Närvarande:

från f ö r s t a kammaren: herrar Ståhle, Hilding, Gustaf Henry Hansson, Åke Larsson, Palm, Augustsson*, Mattsson* och Lundberg;

från a n d r a kammaren: herrar Regnéll, Hagnell, Berglund*, Franzén i Motala*, Larsson i Umeå, Rask, Börjesson i Glömminge och Fridolfsson i Rödeby.

* Ej närvarande vid justeringen.